

3 באוקטובר 2022

לכבוד

מר יאיר לפיד

ראש הממשלה

pmoh@pmo.gov.il

שלום רב,

הנדון: עצירת ההסלמה במזרח ירושלים, הר הבית/חרם א-שריף ובגדה המערבית
סימוכין: פנייתנו בנושא הר הבית/חרם א-שריף מתאריך 6 בספטמבר 2022 (מצורפת כאן שוב)

אנו שבים ופונים אליך בדחיפות, לאחר שמאז פנייתנו הקודמת אליך אנחנו עוקבים בדאגה אחרי האירועים במזרח ירושלים כולה ובפרט בהר הבית/חרם א-שריף אשר מתפתחים על פי הדפוס המסוכן אשר התרענו מפניו.

1. בעקבות האירועים בגנין, שכם ובית לחם גוברת התסיסה גם במזרח ירושלים ובפרט סביב בתי המתנחלים בלב השכונות הפלסטיניות. בשבועות האחרונים ההסלמה בגדה המערבית מקרינה גם על מזרח ירושלים. עימותים אלימים מסביב להתנחלויות שבתוך השכונות הפלסטיניות (סילוואן, שייח ג'ראח וא-טור) הפכו לאחרונה לעניין יומיומי. כוחות מג"ב ויס"מ פועלים בשכונות הפלסטיניות באגרסיביות רבה ותוך פגיעה שאינה מבחינה בין מפרי סדר לעוברי אורח. בכל שבוע נפוצים סרטונים נוספים של אלימות משטרתית קשה באירועים כאלו.

2. חמורה במיוחד היא העובדה שלמרות המצב הנפיץ המשטרה מהדקת את שיתוף הפעולה שלה עם תנועות המקדש ומנגד חזרה לפרקטיקה המסוכנת של הגבלת גיל המתפללים המוסלמים במסגד אל-אקצא. המשטרה ממשיכה לאפשר תפילות של קבוצות יהודיות בהר באופן יומיומי. למרות שפעילי מקדש הודיעו מראש על כוונתם לתקוע בשופר בהר הבית במהלך ראש השנה המשטרה לא עשתה את הדרוש על מנת למנוע זאת. גם אחרי שביום הראשון של החג פעילים תקעו בשופר בהר המשטרה אפשרה להם למחרת לחזור על המעשה. פעילים אחרים הפרו את הסטטוס קוו במגוון דרכים נוספות. באווירה שכזו ביקורו של חבר הכנסת בן גביר בהר הבית/חרם א-שריף הוא פרובוקטיבי במיוחד ובכל זאת הוא התקיים.

3. במשך שני ימי ראש השנה המשטרה הטילה הגבלות גיל על כניסת מוסלמים הן אל העיר העתיקה כולה והן אל תוך הר הבית. נדגיש שההחלטה למנוע **מתפללים** מוסלמים להיכנס אל ההר בתואנה שהדבר נדרש על מנת לאפשר כניסה שקטה של **מבקרים** יהודים להר אינה עולה בקנה אחד עם מחויבות ישראלית לסטטוס קוו. שכן

עיר עמים מודה לארגונים, המדינות והאנשים התומכים בפעילותה למען עתיד מוסכם והוגן לירושלים. עיקר המימון מקורו בישויות מדיניות זרות, כמפורסם באתר רשם העמותות. לתמיכה בעיר עמים [לחצו כאן](#)

בכל מקום פולחן כניסתם של מתפללים מקבלת עדיפות על פני כניסתם של מבקרים. לאור העובדה שבמקביל להגבלות על כניסת מוסלמים המשטרה אפשרה למבקרים יהודים להפר ברגל גסה את הסטטוס קוו הרי שמניעת כניסתם של מוסלמים להר חמורה שבעתים.

4. אירועים אלו דומים בצורה מדאיגה לדינמיקה שהתחוללה בירושלים בשנים 2014 ו-2015. בשתי השנים הללו, ממשלת נתניהו סירבה להכיר בכך שהאופן שבו היא מפעילה כוח אינו מכריע את האלימות הפלסטינית אלא להיפך מייצר מעגל גומלין של הסלמה. גם אז הממשלה פעלה לסייע לתנועות המקדש על ידי הגבלת גיל המוסלמים היכולים להיכנס להר הבית/חרם א-שריף דבר אשר מנע מחלקים נרחבים של הציבור המוסלמי להגיע להתפלל במסגד אל-אקצא. הגבלות אלו הביאו פעם אחר פעם להתדרדרות קשה שבמשך חודשים שיבשה את החיים בירושלים ובארץ ועלתה בחיים של עשרות רבות של ישראלים ופלסטינים. בשנת 2015 הטלת הגבלות הגיל בראש השנה ולאחר מכן במהלך סוכות הוליד גל פיגועים קשה שנמשך חודשים ארוכים אל תוך שנת 2016 וזכה לכינוי אינתיפאדת הסכינים. מאז אינתיפאדת הסכינים ישראל נמנעה מלהטיל הגבלות גיל על כניסת מוסלמים במקביל להכנסת יהודים להר. בנוסף, במשך מספר שנים נמנעה כניסת חברי כנסת אל הר הבית/חרם א-שריף.

5. אירועי השבועות האחרונים מעידים על שינוי חד לרעה בגישת הממשלה אל הר הבית/חרם א-שריף. אם בפסח האחרון ניכר היה שהממשלה פונה אל ממשלת ירדן במאמץ להפגין רגישות ורצון טוב הרי שבשבועות האחרונים התנהלות המשטרה יוצרת את הרושם שהממשלה מעדיפה לפעול בצורה חד צדדית תוך הישענות בלעדית על שימוש בכוח.

6. בעוד השיח הציבורי בישראל נוטה לייחס את כל האחריות על ההתדרדרות לצד הפלסטיני, מתאר את המחאה המוסלמית מול הנעשה בהר הבית/חרם א-שריף להסתה ותומך ברובו בפעולות הצבא והמשטרה כהכרחיות לביטחון הרי שפירוט האירועים שהבאנו מלמד שלא כך הם הדברים: האלימות מסלימה בשל הפעולות של שני הצדדים אשר מגיבים אלו לפעולותיו של אלו באופן המחריף את המשבר. פעולות של הצבא והמשטרה נגד אוכלוסייה פלסטינית אזרחית קרוב לוודאי שיוצרות יותר נזק מאשר תועלת אפילו מהזווית של ביטחונם של ישראלים.

מנקודת המבט של הציבור המוסלמי אירועי ראש השנה בהר הבית/חרם א-שריף תואמים חששות עמוקים בדבר הכוונות של ממשלת ישראל: מניעת הכניסה ממוסלמים במקביל לכניסה של מספר רב של יהודים נראה כמו קידום הרעיון של חלוקת זמנים בהר בין יהודים למוסלמים ואילו חוסר הפעולה נגד הפילות, תקיעות השופר ושאר פעולות הפולחן של פעילי המקדש מעבירים את המסר שממשלת ישראל פועלת לביטול הסטטוס קוו. במקביל הציבור המוסלמי חשוף למראות של שוטרים המכים עוברי אורח בעיר העתיקה – זקנים, נשים

ילדים – ומגלים אוזלת יד מול פעילי מקדש אשר מבזים את בית הקברות המוסלמי החשוב
באב א-רחמה.

האופן שבו התנהלה המשטרה בראש השנה מבשר רעות לקראת השבוע הבא. להמשיך
באותה התנהלות גם בסוכות משמעו המשך הפגיעה בציבור המוסלמי בירושלים, ערעור
נוסף של הסטטוס קוו וסיכון ממשי לאובדן שליטה.

7. לכן אנחנו שבים וקוראים להתערבותך בהקדם כבר בימים הקרובים, עוד בטרם יחול חג
סוכות להרגעת הרוחות, וממליצים על נקיטת הצעדים הבאים:

א. **ביטול הטלתן של הגבלות גיל על כניסת מוסלמים אל העיר העתיקה ו/או הר
הבית/חרם א-שריף.** בוודאי שאין לעשות זאת כדי לאפשר ביקור היהודים להר. הדבר
אינו עולה בקנה אחד עם מחויבות ישראלית לסטטוס קוו ולעדיפותם של מתפללים על
פני מבקרים.

ב. **יש לפעול נחרצות להפסקתן של תפילות ומנהגי פולחן אחרים של יהודים בהר.**
מדובר בעדות מתמשכת לכך שהממשלה אינה מכבדת את הסטטוס קוו ועילה מיידית
למחאה פלסטינית.

ג. **על המשטרה לחזור לצורת ההתנהלות מלפני שנים ספורות שבהם הקפידה
בהצלחה למנוע פרובוקציות של פעילי מקדש בהר.** לאור חוסר ההקפדה המתמשך
של המשטרה מזה תקופה ארוכה הרי שחובת ההוכחה עליה להראות שמדינת ישראל
מחויבת לסטטוס קוו. המשך האדישות להפרות המתמשכות של הסטטוס קוו יוליד
מחאה מוסלמית גוברת.

ד. **ככל שמספר המבקרים היהודים הגדול מקשה על המשטרה לשמור על הסדר בהר –
ובכלל זה להקפיד על קיום הסטטוס קוו – הרי שגודלן של הקבוצות היהודיות צריך
להיות מוגבל.**

ה. **על המשטרה להתנער משיתוף הפעולה שלה עם תנועות המקדש כפי שבא לידי ביטוי
למשל בפגישות התיאום שהיא מקיימת עם הגוף המכנה את עצמו "מנהלת הר הבית".**

ו. **יש לאפשר ככל הניתן מחאה פלסטינית לא אלימה ולהורות למשטרה לנהוג באיפוק
ולהימנע מפעולות אשר רק יוצרות חיכוך והסלמה. כמו כן יש להימנע מההישענות
המאסיבית על כוחות משמר הגבול והיס"מ אשר פוגעים ללא הבחנה בעוברי אורח.**

ז. **המתיחות הגואה בהר הבית/חרם א-שריף ממחישה שוב עד כמה הכרחי שהמשטרה
תפעל בתיאום עם הוואקף הירדני. בסקר דעת קהל שערך לאחרונה מכון מתווים נמצא
ש-61% מהנשאלים תומכים בקיומו של מנגנון תיאום משותף לישראל, לפלסטינים
ולירדן למניעת הסלמה בירושלים ואילו רק 20% מהציבור מתנגדים לכך. בניגוד לתמיכה
הציבורית המובהקת המשטרה ממשיכה לפעול נגד הוואקף ולמנוע כל אפשרות של
פעולה משותפת למניעת הסלמה ושמירה על הסדר בהר הבית/חרם א-שריף.**

ח. **באופן עמוק יותר, חוסר היציבות המתמשך והגלים המחרפים של משברים ביטחוניים
הם הזדמנות להכיר בכך שהרעיון כאילו "ניהול הסכסוך" בגדה המערבית בכלל ובפרט**

מדיניות של שירותים כלכליים במזרח ירושלים יכולים להיות תחליף להסדר מדיני הוא
אשליה. רק הכרה בצורך בהסדר כזה תוכל להציע אופק של סיום מעגלי האלימות
הבלתי נגמרים.

לאחר חודשים של מתיחות והסלמה ייתכן ולא יהיה די בצעדים אלו כדי לעצור את המשך ההדרדרות.
. אולם צעדים אלו הכרחיים כדי להקטין את הסכנה שבהמשך ההתדרדרות ואבדן שליטה חמור יותר.
מדובר בצעדים אשר יעילותם הוכחה פעם אחר פעם בשנים האחרונות ושהימנעות מהם עלולה
להתברר כטעות קשה.

בכבוד רב,

אביב טטסרקי, רכז קידום מדיניות

טל' 052-6125119

דוא"ל aviv@ir-amim.org.il

-

העתק

שר הביטחון, מר עמר בר-לב sar@mops.gov.il